

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Vitam actiuam ad religiosos etiam rerum temporalium administros
pertinere, & hi quales futuri sint. Cap. xxvj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

oratio, ac meditatio est magistra scientiæ, quam nouitius nescit; dux viæ, quam ignorat, medicamentum vitiorum, quibus agrotat, frænum est passionum, mūdicia peccatorum, expultrix pusillanimitatis, effectrix stabilitatis, quæ ipsi ad perseverandū est necessaria. Publicanus ab oratione suam conuersionem incepit, non sine ingenti humilitate, & tunctione pectoris, dicens: Deus propitius esto mihi peccatori.] Magdalena ab oratione nouam vitam inchoauit: Lacrymis enim pedes Domini rigabat, crinibus lotos tergebat, labiis oscula terfis pedibus imprimebat, vnguento pretioso osculatos vnguebat, & his indicis feruorem intimæ orationis, & validæ compunctionis ostendebat, qua erratorum veniam impetrabat. Latro ab oratione quoque sumpsit suæ conuersionis exordium, Nam conuersus ad Iesum, ita precatus est. Domine, memento mei cum veneris in regnum tuū.] Oratio publicano veniæ præbuit. Oratio mulieri peccatrici iustitiam concessit. Oratio latroni paradysum impetrauit. Denique in initio penitentia suæ audit. Amen dico tibi hodie tecum eris in paradiso.] Ab oratione ergo nouus Christi miles nouam militiam incipiat, non quidem tantum ab ea, quæ voce fit, sed ab ea, quæ sola mente & consideratione perficitur, cuius fructus est, animum erudire, affectus tranquillare, & nouum bellatorem fortissimis virtutum armis aduersus dæmonem communit. Valde miserum est incipientem religiosum, sola psalmodiarum decantatione occupari, nec miseras sæculi, nec beneficia diuina, neque vitæ, & mortis saluatoris, singulis diebus per aliquot horas euoluere. Si enim in vitæ spiritualis initio orationi meditationique non vacat, numquam meditationis consuetudinē capiet, qua sublata nescio sanè, quo pacto proficiet.

Quartum. Sæcularium allocutiones, cōsanguineorumque cōfortia nouitius, vt pestes, fugiat. Corruptum enim bonos mores colloquia praua.] Et sic ut sal, qui ex aqua efficitur, in aquam coniectus, falsi naturam amittit, & in aquam conuertitur, ita nouus Christi seruus à sæculo per vitam religiosam eductus, ac sæcularium confortia, & familiaritatis, & colloquia rediens, aut iterum sæcularis efficitur, aut saltem memoria, & affectu in sæculum, quod reliquerat, reuocatur. Illud inter alia cuique tyroni religioso Dominus in initio conuersionis præcipit, quod in Ieremia scriptum est, Conuertentur ipsi ad te, & tu nō conuertetis ad eos.] Quia tam studiosus debet esse, & purus, vt sæculares suo exēplo, ad statū religiosum amplectendum alliciat, & tam cautus ac circumspēctus, vt numquam ipsorum curas admittat, nequissimo manifesta necessitate, ad eorum familiaritatem, aut colloquia se cōuertat. Multis Thomas à Campis hanc doctrinam confirmat, sed illo præcipuè inter alia. Tutiora loca inermibus, & infirmis sunt quaerenda. Arduum enim nimis in sæculo continenter viuere, & immunem se à peccato conseruare. Dauid vir sanctus, fortis, & armatus, cum persecutionem à Saul Rege pateretur, ad tutiora loca in deserto cum suis militibus ascendit, ibidem latuit, donec sauitia hostis cessaret. Et tu ergo lōgè ab amicis, & sæcularibus hominibus discede, ne peccatis prauorum inuoluaris, & post casū inopinatum plangas te errasse, & pœniteat bonis consiliis non credidisse. Siquidem tenellus flos citò manu capitur, tactu læditur, & facillimè spina perforatur. Sic imperitus iuuenis, & nouiter conuersus, nisi fugiat, & recedat à societate mundana, incendetur celeriter igne carnalis concupiscentiæ, & inquinabitur pice lubricalis vitæ, discurrendo per

A mortifera itinera gula, luxuriæ, auaritiæ, superbiæ, & inuidiæ, velut equus effrænis, sine timore, & tamquam insensatus sine ratione. Si enim vir potest tentationibus resistere, occasione remota, quid in medio laqueorum præsumis, mens infirma? Deferat ergo nouus religiosus parentum, fratrum, consanguineorumque confortia, ne eorum colloquiis distrahatur, curis tepescat, & amore eorum, quæ deseruit, iterum ad mundana resiliat.

Quintum tandem documentum. Illos religiosos nouitius suscipiat, illos adeat, illos imitetur, quos viderit regulæ obseruatores, virtutis amatores, sanctitatisque cultores. Tepidos verò, & ignauos non debeat, si viderit, non contemnat, sed ipsis ex corde compatiens, illorum gesta non imitetur. Fieri enim non potest, vt inter multos non reperiantur aliqui non bene incedentes, otiosos se gerentes, regulares obseruantias, aut serpentes, aut transgredientes. Si enim in cœlo Lucifer, & Angeli apostata inuenti sunt. In paradiso serpens ingressum habuit, & in cœtibus Christi Iudas Apostoli locum occupauit: Quid mirum, si in religiosis cœtibus nonnulli reperiantur, qui valedicentes puritati vitæ, non religiose, sed sæculariter viuunt? At prudens tyrunculus eos non sequatur, quorum actus sua mens inuenit, atque condemnat. Sed documentum dulcius sapient Bernardi ore pronunciatum. Inter eos (inquit) cum quibus viuus, seclatate meliores: in omni gradu & ordine optimis permixta sunt pessima. Animosos senes, & pertinaces, quos vides in his abundare periculosis temporibus, noli imitari: Mores vitæque illorum fuge, ne tibi sint in laqueam, & in ruina. O quàm multos senes, & iudices Israel, tarpiter vitæ suam negligentes, rex Babylonis in terra captiuitatis & confessionis possidet: in omni gradu & ordine optimis permixta sunt pessima. Animosos spiritu seruantes, Domino seruantes, vim faciunt cœlo, totisque viribus sibi diripiunt illud! Vitam talium præconia iuuenum nostri imitentur senes vt annosa redderet senectū, quod tenera fert sponte adolescentia! Si tu vis proficere, non respicias quid mali faciant alij, sed quid boni ipse facere debeas.] His doctrinis instructus (quarum alio loco longior sermo redibit) sciet nouitius in tyrocinio suo vitam actiuam exercere, & paulatim ad diuinam contemplationem, & animarum læticia se disponere, vt tandem fiat Apostolicus vir, atque in omni virtute perfectus.

Vitam actiuam ad religiosos etiam rerum temporalium administratos pertinere, & hi quales futuri sint.

CAPVT XXVI.

E RTIVM genus operum vitæ actiuæ, quod ministeriis obsequij temporalis perficitur, & rebus exterioribus occupatur, proprium est eorum fratrum, quos alij laicos, alij conuersos, nos coadiutores temporales vocamus. Hi enim orationis præsidium gratiæ bonæ & perfectæ actionis amplectentes, & Marthæ fortè acceptantes, vitæ actiuam in sponfam acceperunt, cuius sanctis laboribus, ad diuinam pulchritudinis visionē, post cursum huius mortalitatis ascendunt. Et quidem cum veri sint religiosi, votis ac professione ligati, non sunt aliorum serui, sed fratres amantissimi, qui amatores humilitatis effecti, alijs nunc inseruiunt, vt postea inter primos nobiles, se des acquirant: te vera sine literis sapientes, & sine

scientia

Luca 18.
13.
Luca 7.
38.

Luca 23.
42.

Luca 23.
43.

1. Cor. 15.
33.

Ierem. 14.
19.

Th. à
Câp. dia-
log. nouis.
c. 4.

Bern. lib.
de ord. ino
vite in fi-
ne.

Matt. 20.
28.

scientiarum professione prudentissimi siquidem imitantur Christum præceptorem suum, qui cum maior esset omnibus, tamquam verus, & naturalis filius Dei, non tamen venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam redemptionem pro multis. Ideoque cum filij prælatorum sint, fratres autem presbyterorum, qui illos ad sustinendum onus gubernationis iuuat: istos verò curis exonerant, & in corporis necessitate subueniunt, à nemine sunt contemnendi; sed magna beneuolentiæ & charitatis significatione tractandi. Nam si nemo carnem suam odio habuit (vt ait Paulus) sed nutrit, & fouet eam,] quanto magis isti honorandi sunt, amore amplectendi, officiis, gratitudinè que fouendi, quos non vnitas carnis, sed communio spiritus, quæ strictior est, nobis in eadem vita religiosa cõiunxit: Diligimus manus, quia sunt membra nostra, corporali adhesionè copulata, & cæteris membris vtilia, sine quibus, nec nobis ipsis, nec aliis succurrere, neque humanas functiones exercere possemus. Sed isti manus nostræ sunt, nobis eiusdem vocationis vinculo coherentes; nobis aded vtilis, vt sine illis, nec tranquillè orare, nec pacatè legere, nec sine sollicitudinè, aut verbo docere, aut scripto erudire, aut aliis ministeriis proximis iuuare, nec nostris subuenire necessitates valeremus. Ipsi autè religiosi laici suum statum cognoscentes; vocationemque religiosam amantes, non debent more mancipiorum, sed germanorum, seruire: seruiant quidem, nõ vt famuli, sed vt fratres; non vt serui, sed vt sodales: non vt pedissequi, sed vt filij charissimi. Seruiant, non intuitu alicuius mercedis alleceti, non timore prælatorum coacti, sed vt veri religiosi, qui ad perfectionem aspirant diuini amoris obtentu. Seruiant taliter, vt aliis famulando, & in infimis obsequiis ministrando, à suis affectibus liberatem, & fastigium sanctitatis acquirant. Seruiant denique fratribus, in quibus Christum debent inspicere, ea reuerentia, eo charitatis affectu, quo Christo ac discipulis eius Martha seruiuit.

Hos ergo fratres nostros dilectissimos instruamus, quo pacto in vita actiua se debeant occupare, & vt religiosos decet, in humilibus seruitiis laborare, quo aliis ministrantes, sibi ipsis in omni genere virtutum proficiant. Illud autem primò statuendum est, quæ propriæ emendationis exercitia in tyrociniò didicerunt, nulla ratione debere illos prætermittere. Sunt enim illa omnis vitæ spiritualis sudamina, & vniuersæ perfectionis inuenta, quibus sublati, religiosæ vitæ structura procumbet. Qui ex vna scientia ad aliam addiscendam transeunt, non id faciunt, vt priorem dediscant, sed vt conseruent, & posterioris adiectione perficiant. Qui iactis domus fundamentis parietes ædificat, non id agit, vt fundameta tollat, sed vt ipsa in suo loco manentia, reliquas partes ædificij sustineant. Qui pulchram imaginem delineare contendit, quæ hesternò die laborando depinxit, hodie non delet, sed nouo labore ad finem vsque perducit. Ita religiosi, tam laici quam alij, qui ad sacerdotium sunt prouehendi, cum à quiete tyrociniij exeunt, & alia ministeria perfectiorum curanda suscipiunt, non debent studium mortificationis, aut sollicitudinem augedæ virtutis postmittere, sed his officiis ministeriisque perficere. Nullius enim momenti erit aliis prodesse, si sibi ipsis obsint, aut cœnobij substantiam custodire, si se ipsos, opes sanè monasterij prægiosiores, dilapident, atque consumant. Quid prodest homini, si mundum vniuersum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? Aut quàm dabit homo commutationem pro anima sua?] Hæc itaque cura perfectionis propriæ semper maneat: Illam omnes religiosi, sed præcipuè temporalium rerum administri, seruare,

Matt. 16.
16.

A & promouere curent: quia quo magis auerta est eorum occupatio à rebus diuinis, eo maiorem solidæ virtutis curam exigit, maiorem in via spiritus diligentiam requirit. Deinde illud omnino curandum, vt quæ in bona & perfecta actione supra diximus esse seruanda, ea à suis laboribus abesse non sinant. Eas actiones exercent, quæ statui religiosorum conueniunt, proficuas monasterio, fructuosas fratribus, nõ inuiles, neque curiosas. Ac nimirum, eæ videtur esse (inquit Basilius) quæcumque vitæ nostræ, & quietem & tranquillitatem conseruent, quarum scilicet, neque materia magno labore queratur, neque opera magna sollicitudine diuendantur, similiterque illæ omnes, per quas, neque virorum, neque mulierum indecoros congressus nobis conciliat. Si suas actiones obedientia nõ præscripserit, illud temporis spatium illis concedant, quod satis sit, reliquæ orationi & lectioni tribuant. Locum laboris & operis, locum solatiij & colloquiorum non faciant, sed in silentio & spe suæ actionis pensum exoluant: illud Pauli memoria retinentes: His, qui eiu(modi sunt, denunciamus, & obsecramus in Domino Iesu Christo, vt cum silentio operantes, suum panem manducant.] Non querant ad suum munus exercendum inepta seculariũ auxilia, non vanos eorum fauores, & intercessiones aucupentur: neque illud temporale emolumentum querant, quod non gratia religionis, & intuitu paupertatis tribuitur Deo in eo quod faciunt, & nõ hominibus placere cupiant, quia ab istis sæpè ingratitude, & suorum operum contemptum, à Domino verò æternam mercedem accipient. In actionibus modum seruent: neque negligenter, neque nimis sollicitè illas præstando; nam negligentia tristitiam: sollicitudo verò nimia animi distentionem inducit. Nec non & temporis opportunitatem captes, nam tempora orationi destinata, actioni, sine aperta necessitate concedere, mentis valdè negligentis, & propriam salutem spernentis, indicium est. Denique vniuersa alia in externis operibus habere procurent quæ ea meritoria efficiunt, atque perfecta.

Sed, vt quibusdam magis specialibus erudiantur, sui status documentis, omninò sibi persuadere debent, se in sanctis religionibus in locum diaconorum Collegij Apostolici fuisse susceptos. Sicut enim Apostoli corporalium necessitatũ sollicitudine prægruari, conuocata Discipulorum multitudine, dixerunt: Non est equum, nos derelinquere verbum Dei cogitandum vtrique, & prædicandum (& ministrare mēlis] eosque ad eligendos Diaconos, ac rerum temporalium administratores instituendos, compulerunt: Ita patres nostri, ac vitæ religiosæ sudatores, aliquos suæ vitæ socios admittendos iudicant, quos, vt ipsi contemplationi, & verbo doctrinæ vacarent, huiusmodi curæ exteriorum præficerent. Hi autem sũt religiosi laici, aut temporales coadiutores, & sanè hiquales esse debeant, ex illo loco Actuum Apostolorum facile valemus deducere. Considerate fratres viros ex vobis (dixerunt Apostoli) boni testimonij septem, plenos Spiritu sancto, & sapientia, quos constituamus super hoc opus: Nos verò, orationi, & ministerio verbis instantes erimus.] Isterum electionem (vt notauit Chrysostomus) turbæ fratrum faciendam relinquunt: Quoniam ipsi non constituent super hoc ministeriũ nisi viros mites, humiles, amabiles, qui curent omnibus inseruire, vniuersis enim magna charitate subuenire. Quare tales à fratrum congregatione eligi, nõ est aliud, quam ab omnibus cœnobij religiosi, suæ modestiæ ac mansuetudinis testimonium accipere. Sed quæ dona in religiosi laicis desiderantur? Primò quidem, vt sint viri. Cõsi-

Basil. reg.
38. suis
disp.2. 7. hysal.
3. 1. 2.Act. 6.
2.Act. 6.
3. & 4.Chryf.
hom. 4. in
Actu.

derate (inquiunt) viros ex vobis.] Nomen, vir (vt iterum diximus) nomē dignitatis est, hominis stabilitatem, fortitudinem, & cōstantiam in rebus agendis significans. Vocantur igitur fratres isti viri, quoniam ipsorū est gnauiter, & diligenter res sibi commissas tractare, & cū ingenti animi deuotione omnes labores, & officia monasterij suscipere. Tales erant illi, quos merito laudat Ioannes Cassianus, in cœnobiiis Mesopotamiæ obsequiis fratrum singulis hebdomadis mancipati. Quæ ex plere (inquit) tanta deuotione & humilitate depererant, quāta nullus seruatorum durissimo domino ac præpotenti exhibet famulatum: ita vt, ne illis quidem solis contenti, obsequiis quæ canonico iure soluuntur, etiam nocte surgentes, illos, quos specialiter hæc manet cura, studio suo releuent, & ea, quæ ab ipsis perficienda sunt, furtim præuenientes implere contendant.] Isti re vera erāt viri, qui non statim lassabantur, nec leuissimo labore distenti, more puerorum fatigationem simulabant; sed tanquam strenui operarij, pondus diei, & ætus sustinebant.

Item, vt sint boni testimonij,] hoc est, bonæ opinionis inter fratres, ab eis consequenter exigitur. Hanc bonam opinionem, & apud domesticos, & apud externos habeant necesse est. Apud domesticos, tum acquirunt, tum conseruabunt, si fideliter, & prout cuiq; opus fuerit, res monasterij distribuerint, neque supra quā necessarium sit, alicui, ob amicitiam erogantes; neque ab aliquo, quod opus habet, auersionis aut odij causa detrahentes. Ex quo eorum quisque in extremo die audiet illud Saluatoris elogium; Fidelis seruus, & prudens, quē constituit Dominus super familiam suam.] Quanti momenti sit hæc obsequiorum æqualitas, magnus Basilius edoceat. Diligenter illud circumspectant (ait, coadiutores alloquens) vt faciles se ad omnes, & clementes præbeant, neque suspicionem alicui aliquam commoueant, maioris alicuius erga aliquos beneuolentiæ, inclinationis uel animi propensioris: quemadmodum Apostolus præcipit, sic dicens: Nihil faciens in alteram partem declinando,] aut contra similitatis, contentiosisque: quod vitium tamquā ab omnibus Christianis alienum, idem Apostolus reicit, cū dicit: Si quis videtur inter vos contentiosus esse, nos talem consuetudinem nō habemus, neque Ecclesia Dei,] vt ob eam causam, iis, quibus infensiores sint, necessarias res subtrahant, & illis, in quos animi inclinatione propendeant, amplius, quā quantum sit opus, largiantur, quorū alterum fratrem est odij, alterum amoris vitiosus, quod est vitium maximè infame.] Ne itaque bonum testimonium suū inter fratres dilapident, & tam graue crimen, aut odij, aut infamiam amoris incurrant; in omnibus Christū agnoscant, propter illum fratribus obsequantur: & hac ratione unicuique tribuent proportionem quadā æqualem obsequij mensuram. Apud externos verò erunt quoque huius bonæ opinionis participes, si non secularia, non vana, aut incipiāt, aut ab aliis cæpta cōtinuent alloquia: si illos modestè ad bonam frugem exhortentur, aut certè negotia sibi commissā pro vsu monasterij breuiter tractent: si ad mensam inuitati, humiliter conuiuū reculent, vel si id fieri non possit, nec sordidi sint, nec voraces, nec vina pretiosa, nec epulas exquisitas querant, sed cibis communibus temperatè sumptis, corporali necessitati prouideāt. Atque in ista occasione, in qua maius est offensiois propriæ & alienæ periculum, illud Ecclesiastici sibi dictum existiment: Ne comprimatis in conuiuio,] Intellige, quæ sūt proximi tui, ex te ipso. Vtere quasi homo his quæ tibi apponuntur, ne cū manducas

Cassian. lib. 4. de institut. c. 19.

Matt. 24. 45.

Basil. reg. 34. suis asp.

1. Timot. 5. 21.

1. Cor. 11. 16.

Eccles. 31. 17. &c.

A multum, odio habeatis. Cella prior causa disciplinae, & noli nimis esse, ne forte offendas. Et si in medio multorum sedisti, prior illis ne extendas manum tuam, nec prius potas bibere.] Si denique apud seculares, vt religiosi, non vt aulici uiuant, quæ modestiæ, quæ humilitatis, quæ mansuetudinis, quæ cultus diuini sunt, nullatenus prætermittant.

Præterea, quod sint pleni Spiritu sancto Apostoli ab istis requirunt. Erūt autem Spiritu sancto repleti, si in obsequiis temporalibus animæ quarant puritatem, & in ministerio corporis, perfectionem sui spiritus concupiscant. Sic enim veri religiosi, sancti mirum, modesti, & humiles effecti, digni erunt, quos Spiritus diuinus inhabitet. Spiritus enim sanctus disciplina effugiet fictū, & auferet se a cogitationibus quæ sunt sine intellectu.] Nullus, quantumuis occupatus, ab isto desiderio querendæ sanctitatis excipitur. Hæc quippe generalis est regula (inquit Dionysius) quod omnia exteriora, & corporalia, ad spiritalia & interiora sunt ordinanda, sicut media referuntur in finem.] Spiritus hic diuinus illos replens, qui magister est ordinis, & origo puritatis, docebit huiusmodi viros rectam intentionem tenere, & ordinem in agendis seruare. Quæ duo (auctore Bernardo) valde sunt in vita actiua laborantibus necessaria. Sed & ipsam quoque Martham (ait) admonitam esse necesse est, id maximè queri inter dispensatores, vt fidelis quis inueniatur. Erat autem fidelis, si neque quæ sua sunt, querat, sed quæ Iesu Christi, vt sit intentio pura, nec suā faciat, sed Domini voluntatem, vt sit actio ordinata. Sunt enim, quorum non simplex est oculus, & recipiūt mercedem suam. Sunt, qui feruntur propriis motibus animorum, & contaminata sunt vniuersa, quæ offerunt, quippe cū voluntates eorum inueniantur in eis.] Tunc ergo hoc sancto hospite replentur, & habet aliquod huius habitationis indicium, cū rectè intentionis, & quietis, ac ordinis in suis laboribus participes effecti, mētis perfectionem non obliuiscuntur, sed eius causa laborū pensum absoluunt. Tandē petunt ad religiosos laicis, quod sint pleni sapientia. Mirum profectò, & ad modum cōsideratione dignū, ab illis, quibus scientiarum studium interdicitur, sapientiam, imò & plenitudinem sapientiæ requiri. Sed non ea sapientia requiritur, quam in voluminibus legimus, & nō semel tamquam æsonans, & cymbalum tinniens effundimus, sed quæ Spiritus sanctus illos docet, scilicet, rerum agendarum industria. Oportet eos non esse vecordes, neque ignauos, sed habere solemnter diligentiam, discretamque prudentiam, qua munera sibi commissā, nō utcumque, sed cumulātè, & ex toto perficiāt. Oportet eos pro sapientiā sibi data sic exteriora ab obedientia iniūcta disponere, vt nec otio torpeant, nec vim mētis immoderatis laboribus frangant. Otiosi enim mens (inquit Laurentius Iustinianus) nihil aliud cogitare solent quā de escis, aut de vete, & qui otiosa quiete perfruitur, nisi spiritualiter vixerit, more pecudum vitā ducit. At cōtrā, dum plus iusto caro per inordinatos labores affligitur, etiam ab exercitatione boni operis eneuatur, vt ad orationem, vel lectionem non sufficiet, dum in cœdia vitiōrū quisque in se funditus per labores suffocare festinat. Hoc ergo proprium huius sapientiæ est (quæ nō multa loquitur, sed multa peragit) & industrie sibi demandata perficere, & inter otium, nimiumque laborem, medium discretæ exercitationis assumere. Nemo autem sibi facillè persuadeat obedientiæ onera hoc medium excedere, quia sæpe caro sui amatitix immoderata, & feruoris obliua, imprudentem laborē reputat, quem prælati maiori dis-

Sapient. 15.

Dionys. de laude v. c. solit. art. 25.

Bern. ser. 3. de ascamp.

Infin. in ligno v. tract. de sobr. c. 4.

cretionem illustratus, moderatum, & virtutibus subditi accommodatum, considerat.

Magna profectò sunt hæc, quæ in fratribus coadiutoribus exoptantur. Ex quo se non tam religiosorum famulos, quam veros religiosos esse, & homines Deo consecratos, intelligent. Sed mirum est valde, quòd multitudo fidelium tantis virtutibus non impletur, imò præter istas aliam efflagitat. Vnde Lucas subdit, Et elegerunt Stephanum, virum plenum fide, & Spiritu sancto, & Philippum, & Prochorum, & alios, quos statuerunt ante conspectum Apostolorum, ut eis manus imponerent.] Ultra prædictas qualitates, fidem, hoc est, fidelitatem, exposcunt, quòd isti fratres sibi persuadeant, se fidelissimos, tum in rebus administrandis, tum in cura ædificationis, ac in desiderio boni spiritualis religionis esse debere. Hoc verò non erit ipsis difficile, si Basilij animaduertant documentum; se in huiusmodi muneribus, non tam hominibus quam Domino ministrare. Sanè cum ij (ait) tū reliqui omnes, qui aliud quoduis vile ac

necessarium fratribus munus ministrat, eiusmodi & animum adhibere, & studium debent, proinde, quasi non hominibus, sed Domino ipsi ministrant, qui pro incredibili sua bonitate, delata iis qui se ipsi consecrarunt, honorem ac studium perinde habet, quasi ea ipse accepisset, & pro his cælestis se regni hæreditatem daturum promittit.] Itaque frater licet te prælatus auctoritate præcellat, literatus scientia, prædicator arte bene apteque dicendi, sacerdos ordine ac dignitate sacerdotali, sed fidelitate in tuam religionem, nemo te superet. Sciant vniuersi religiosi te zelare pro domo Dei, & pro disciplina religiosa seruanda: nulli incommodum timere, nullius vultum aut auctoritatem vereri. Sciat, qui domo exit vel ad confessiones audiendas; vel ad personas visendas, vel ad quoduis opus peragendum, socium secum habere zelatorem boni communis, qui nihil non occultandum celabit, qui nullis minis, vel precibus aliquid contrarium statui religioso fieri permittet.

PARS QUARTA

De substantia, sine, & officio vitæ contemplatiuæ.

VITAE contemplatiuæ tractatio, omnia quæ ad studium contemplationis pertinent videtur exigere, Sed aliud est Speculando eius naturam inquirere, aliud verò mentem ad contemplationem dirigendo, huius varias species edicere, & rationem contemplandi, & fructum ex contemplatis eliciendi demonstrare. Illud nunc nos tractare volumus, quod proprium est huius, quam scribimus, disputationis: istud autem in postremam istius operis partem, ubi propriam habet sedem, reuicemus.

De duplici vita contemplatiua, & de qua illarum in sequentibus tractandum.

CAPVT XXVII

VITA actiua ad vitam contemplatiuam transitū facimus, quæ inter partes spiritualis vitæ, secundum, ac veluti mediū locum obtinet. Animus enim tanto conatu ab amore creaturarum auulsus, & tot laboribus sanctarum actionū purgatus, quid aliud cupit nisi Deum suum, oculo supernaturalis luminis, intueri, & mysteria cælestia contemplari: Hoc autē præstat vitæ spiritualis ea pars, quæ vocatur contemplatiua; cuius munus est (vt statim dicemus) mentē rebus terrenis & curis sæculi huius exemptā, choris Angelorum inferre, & vsq; in Domini solium penetrare. Istius vitæ contemplatiuæ duos fuisse, atque ex parte esse modos, siue rationes, nemo est qui ambigat. Altera est illorum, qui eremi secreta petentes, sine prælato, sine eiusdem propofiti sociis, imò & sine aliquo teste, in antris atq; speluncis delitescentes, assiduæ meditationi & cōtemplationi vacabant. Quales fuerunt, Papli, Antonij, Hilariones, Pachomij, Macharij, Arsenij, Simeones, & alij quā plurimi, qui Spiritu sãcto interius mouēte, hoc institutū, ac vitæ genus aggressi sunt. A quo, nec fragilis mulierū sexus abhorruit, cum legamus Mariā Egyptiacam, Pelagiam, Theoctistē, & alias nō paucas feminas in eremi abdita secessisse, & fo-

las sine comite, cateruas dæmonum expugnasse.

Alteri, illorum, qui in cœnobiiis, sub cura prælati, consortioque multorum, in cellulis suis commorantes, & ab omnibus externis occupationibus sequestrati, oratione & contemplatione pascuntur. Cuiusmodi fuerunt Basilij, Benedicti, Brunones, Bernardi, Hieronymi, Augustini, & vniuersi, qui istorū genus vitæ sequentes, vitā quietam, ac omnibus mūdi curis exolutam, aut coluerunt, aut colunt. Quam viuendi rationem vniuersæ religiose scemina, tamquam faciliorem, & muliebri fragilitati aptiorem, nostris temporibus professæ sunt. Illam priorem viuēdi rationem, anachoreticam, hanc verò posteriorem cœnobiticam, vocauit antiquitas, eis ab ipso instituto appellationem tribuens. Nam Anachoreta, illū qui ab aliis secedit, cœnobita verò eū, qui in monasterio viuit, designat.

Vita contemplatiua, quæ in solitudine sine prælato, sine socio, & sine teste transigitur, paucissimorum est, & magnis periculis, atque incommodis nō caret. Si enim aliquibus cōgruit, illi profectò sunt, qui diu in cœnobiiis versati, & in omni genere mortificationis exercitati, ac vniuersis instructi virtutibus, inspirante Deo, & prælato annuente, ad eremum confugiunt, vt in carne mortali Angelorum vitam imitentur. Sicut autem pauci admodum sunt, qui ad hanc mortificationis, ac omnium virtutum abolitionem perueniant, ita multi esse non possunt, qui ad hoc vitæ genus amplectendum inueniantur idonei. Prorsus paucorum est (inquit Beatus Laurentius Iustinianus qui humano destituti solatio, quoad vixerint, lauda-

Laurent.
Iustin. lib.
de vit.
solu.

biliter